

Algemeen	
Aan	Portefeuillehouders Fysiek Domein
Van	Marijn den Uijl
Datum	20 augustus 2018
Verspreiden	Nee
Kenmerk	18.0007578

Regionale samenwerking omgevingsvisie

Inleiding

In 2021 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Deze wet vraagt gemeenten om een omgevingsvisie vast te stellen. Een omgevingsvisie is een strategisch ontwikkelingsbeeld met strategische keuzes voor noodzakelijke en gewenste ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie is integraal, dat betekent dat thema's in samenhang worden bekeken en dat keuzes worden gemaakt als doelstellingen knellen. De Omgevingswet verwacht van overheden dat ze nog meer over hun grenzen heen kijken en met elkaar afstemmen en de dialoog aangaan met de samenleving. De wet geeft verder weinig aanwijzingen over de inhoud voorbereiding. Het is aan overheden om de vorm te kiezen.

De regiogemeenten werken samen aan de implementatie van de Omgevingswet. Er wordt onderzocht op welke onderwerpen samenwerking toegevoegde waarde heeft, bijvoorbeeld vanwege efficiëntie en kennisdeling. Daarnaast hebben ketenpartners de regiogemeenten verzocht om op proces en inhoud samen te werken. In het project 'samenwerken in de keten' wordt hiermee geëxperimenteerd. In het regionale uitvoeringsprogramma 2017-2018 is naast een verkenning naar de mogelijkheden tot samenwerking bij de implementatie, opgenomen dat een gezamenlijke omgevingsvisie het uitgangspunt vormt.

Eind 2016 is gestart met de voorbereidingen voor de samenwerking op de omgevingsvisie. Hierover voeren we dus al geruime tijd gesprekken met gemeenten. Aan het eind van de vorige collegeperiode heeft de stuurgroep ruimte & mobiliteit de Regio verzocht om in te zetten op een regionale omgevingsvisie. Er is verschil van inzicht over het resultaat, het proces van samenwerking.

Er is echter wel overeenstemming over nut en noodzaak van samenwerking op de inhoudelijke uitdagingen in de fysieke leefomgeving. Veel opgaven in de fysieke leefomgeving zijn bovengemeentelijk of spelen in verschillende gemeenten (gedeelde opgaven). Vanuit de Regionale Samenwerkingsagenda (RSA) 2016-2018 wordt aan speerpunten gewerkt die een plek moeten krijgen in de gemeentelijke omgevingsvisie (bijvoorbeeld: duurzame energie, regionaal openbaar vervoer, A1-A27, behoud landschap en groenblauwe kwaliteit).

We staan niet stil. Inmiddels is de Verkenning Gooi en Vechtstreek 2040 afgerond en willen we starten met het verdiepen van de uitkomsten van de verkenning en werken aan een samenhangende analyse van toekomstperspectieven. Bespreking in het portefeuillehoudersoverleg op 19 juli jl. leidde niet tot een gedeeld beeld over de haalbaarheid van een regionale omgevingsvisie, wel over noodzaak om gezamenlijk aan opgaven in fysiek domein te werken.

Kernboodschap

De discussie over wel of geen regionale omgevingsvisie spitst zich toe op de politieke legitimatie en verschil in fasering en ambitie tussen de regiogemeenten ten aanzien van de lokale omgevingsvisie. Dit komt de regionale samenwerking op de omgevingsvisie niet ten goede. De voortgang op het inhoudelijke aspect komt in het gedrang. We verliezen nu te veel tijd en capaciteit aan afstemmingsvraagstukken om te bepalen of er wel of geen omgevingsvisie moet komen. Door nu over te gaan op de analysefase wordt de impasse doorbroken en zetten we de meerwaarde van de regionale samenwerking in om gemeenten te faciliteren in de voorbereiding op lokale beleidskeuzes. De betrokkenheid van raden is via het proces van de regionale samenwerkingsagenda geborgd: met dit instrument sturen zij op de opgaven waaraan regionaal wordt gewerkt. Gedurende de analysefase worden raden geconsulteerd over de uit te werken ontwikkelrichtingen.

Voorstel

Het voorstel is om verder te werken aan de inhoudelijke fysieke opgaven en de analysefase te starten. In de analysefase worden onderzoeken gedaan die beslissers (colleges, raden) inzicht verschaffen in wat er op het gebied afkomt, maar ook wat de mogelijkheden zijn om deze opgaven aan te pakken en welke invloed gemeenten hierop kunnen uitoefenen.

De analysefase heeft als doel:

1. Nader onderzoeken van de opgaven uit de verkenning
2. Scherper formuleren en focus aanbrengen in opgaven
3. Schetsen van ontwikkelperspectieven/toekomstrichtingen (aan welke knoppen kan worden gedraaid en wat gebeurt er als er geen beleidsinterventies worden gepleegd)

Tussen stap 2 en 3 wordt door de raden bepaald welke ontwikkelperspectieven nader worden uitgewerkt.

Indien gemeenten zich kunnen vinden in de voorgestelde lijn, is ons voorstel om de opgaven waarop de gemeenten samen willen werken te verankeren in de regionale samenwerkingsagenda. Daarin duiden we ook of de uitkomst van een project op deze opgaven lokaal verankerd moet worden beleid/ de omgevingsvisie. Op deze manier is er helderheid over wat er regionaal en lokaal gebeurt, en hoe dit in elkaar grijpt. Gooi en Vechtstreek is een logische en werkbaar schaal van samenwerking met regionale partners en wij betrekken hen bij projecten. Ook werken wij binnen vanuit de geest van de omgevingswet aan een integrale analyse, zodat de samenhang is geborgd.

Argumentatie

De omgevingsvisie komt tot stand door politieke keuzes van de gemeente(raad). De Omgevingswet vraagt van gemeenten om deze keuzes in samenhang en in samenwerking met inwoners, werkgevers en partners te maken. Op diverse thema's werken gemeenten al samen om de opgaven in beeld te brengen of gezamenlijk beleid te formuleren. Dit levert bouwstenen op die gebruikt kunnen worden voor samenwerking bij de omgevingsvisie. Er is een onderscheid te maken tussen bovenregionale opgaven, bovengemeentelijke opgaven en gedeelde opgaven; de focus bij regionale samenwerking ligt met name bij de bovenregionale opgaven en bovengemeentelijke opgaven.

Gezamenlijk vervolgonderzoek heeft toegevoegde waarde voor alle gemeenten, onafhankelijk van een gezamenlijk vervolg. Gemeenten bundelen kennis en expertise op specifieke thema's in samenwerking met onze regionale partners (GNR, werkgevers, onderwijs, zorg, etc.). Hiermee worden gemeenten gefaciliteerd in het voorbereiden van keuzes die lokaal worden gemaakt.

Vervolg

Aan het eind van de analysefase wordt besloten of de samenwerking op de omgevingsvisie een vervolg krijgt. Een logische vervolgstap is het gezamenlijk benoemen van ambities voor de lange termijn op basis van de geschetste ontwikkelrichtingen. Op basis daarvan kan verder worden gewerkt aan deze ambities. Dat kan in een gezamenlijke visie, programma of concrete projecten. Ook kunnen gemeenten deze ambities in de eigen omgevingsvisie verwerken.

Bijlagen:

- a. Startnotitie analysefase samenwerking omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek
- b. Verkenning Gooi en Vechtstreek 2040